

GL-052019

Seat No. _____

M. A. (Sem. II) Examination

March / April - 2019

MAOOC203 - Gujarati

(Bhasha Siddhant & Vyavahar)

Time : Hours]

[Total Marks : 70

૧ ભાષાવિજ્ઞાનની જુદી-જુદી શાખાઓનો પરિચય આપો. ૧૪

અથવા

૧ ભાષાઓનું વર્ગીકરણ કરવાની આનુવંશિક અને સ્વરૂપનિષ્ઠ પદ્ધતિઓનો પરિચય આપો. ૧૪

૨ ધ્વનિઘટક એટલે શું ? તે સમજાવી ગુજરાતી ભાષામાં સમાવેશ પામેલા ધ્વનિઘટકોનું વર્ણન કરો. ૧૪

અથવા

૨ ‘રૂપશાસ્ત્ર’ કોને કહેવાય, એ જણાવી રૂપ, રૂપઘટક અને ઉપરૂપઘટકની વિભાવનાઓ સ્પષ્ટ કરો. ૧૪

૩ વાક્ય એટલે શું ? વાક્યમાં પદક્રમ અને પદસંવાદનું મહત્ત્વ સમજાવી વાક્યના પ્રકારો જણાવો. ૧૪

અથવા

૩ પ્રાચીન ભારતીય આર્યથી મધ્યમ ભારતીય આર્ય સુધીના મહત્ત્વનાં ધ્વનિ પરિવર્તનો ઉદાહરણ આપી સમજાવો. ૧૪

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪

(૧) અક્ષર અને સંધ્યક્ષર

(૨) રૂપઘટકના પ્રકારો

(૩) વાક્યરૂપાંતરની પ્રક્રિયા

(૪) અપભ્રંશથી ગુજરાતી સુધીનાં ધ્વનિ પરિવર્તનો.

(૧) ભાષાવિજ્ઞાનની કઈ શાખા ‘શબ્દના ઘડતર’નો અભ્યાસ કરે છે ?

- (અ) વાક્યવિજ્ઞાન (બ) પદવિજ્ઞાન
(ક) ધ્વનિવિજ્ઞાન (ડ) અર્થવિજ્ઞાન

(૨) ભાષાના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને થતા વર્ગીકરણને શું કહેવાય ?

- (અ) સ્વરૂપલક્ષી વર્ગીકરણ (બ) ઐતિહાસિક વર્ગીકરણ
(ક) ક્ષેત્રીય વર્ગીકરણ (ડ) કુલક્રમ વર્ગીકરણ

(૩) ભાષાના નાનામાં નાના ઘટકને શું કહેવાય ?

- (અ) સ્વર (બ) વ્યંજન
(ક) ધ્વનિ (ડ) શબ્દ

(૪) અર્થ ધરાવતા નાનામાં નાના ઘટકને શું કહેવાય છે ?

- (અ) વ્યંજન (બ) અક્ષર
(ક) ઘટક (ડ) રૂપઘટક

(૫) શબ્દ પર ભાર દઈને જુદા ભાવ સાથે બોલવાની પ્રક્રિયાને _____ કહે છે.

- (અ) સૂર (બ) સ્વરભાર
(ક) જંકચર (ડ) પ્લુતિ

(૬) નીચેનામાંથી ક્રિયાપદ વગરની વાક્ય રચના કઈ છે ?

- (અ) એનું નામ તે માણસ
(બ) વળી, દુઃખમાં અધિક માસ
(ક) ઓળખાણ મોટી ખાણ
(ડ) તમામ વાક્યો ક્રિયાપદ વગરના છે.

(૭) નીચેનામાંથી _____ ધ્વનિઘટકો અનુનાસિકો છે.

- (અ) ક, ખ, ગ, ઘ (બ) છ, જ, ઝ
(ક) ચ, છ, જ, ઝ (ડ) ટ, ઠ, ડ, ઢ

(૮) નીચેનામાંથી કયો પ્રકાર વાક્ય રૂપાંતરનો નથી ?

- (અ) કર્તારિ વાક્યમાંથી કર્મણિ વાક્ય
(બ) સાદા વાક્યમાંથી પ્રેરક વાક્ય
(ક) વિધિ વાક્યમાંથી નિષેધ વાક્ય
(ડ) સાદા વાક્યમાંથી વિશિષ્ટ વાક્ય

(૯) કર્મ-ક્રમ-કામ એ પરિવર્તન કેવા પ્રકારનું પરિવર્તન છે ?

(અ) ધ્વનિ પરિવર્તન (બ) રૂપ પરિવર્તન

(ક) શબ્દ પરિવર્તન (ડ) પદ પરિવર્તન

(૧૦) નીચેનામાંથી મહાપ્રાણ વ્યંજનને શોધો.

(અ) ખ (બ) ગ

(ક) દ (ડ) ન

(૧૧) ગુજરાતી ભાષામાં અર્ધસ્વર કોને ગણવામાં આવે છે ?

(અ) એ - આ (બ) અં - ઓ

(ક) ય - વ (ડ) ઓ - ઔ

(૧૨) નીચેનામાંથી પાર્શ્વિક ધ્વનિને શોધો.

(અ) ય (બ) ર

(ક) લ (ડ) વ

(૧૩) 'મેં પરીક્ષા આપી' - વાક્યનો પ્રકાર જણાવો.

(અ) કર્તરિ (બ) કર્મણિ

(ક) પ્રેરક (ડ) ભાવે

(૧૪) 'મારાથી પત્ર લખાય છે' - આ વાક્યને કર્તરિ વાક્ય બનાવો.

(અ) હું પત્ર લખાવું છું. (બ) હું પત્ર લખું છું.

(ક) મારાથી લખાય છે. (ડ) મેં પત્ર લખ્યો.